

William H. Hutt: “Klâsik” Avusturyalı¹

John B. Egger

Ekonomist, Towson State Üniverstesi

Çeviren: Ünsal Çetin

Liberal Düşünce, Cilt 15, Sayı 59 - 60, Yaz-Güz 2010, s. 185 - 193

Carl Menger tarafından 1871’de az ve öz şekilde tayin edilen Avusturya Okulu’nun tanımlayıcı hükümleri, iktisadı ilk günlerinden bu yana karakterize eden, yarışmacı rekabet gibi önemli doktrinler ile tutarlı idi. Bir objektif değer anlayışınca engellenen Britanyalı yazarlardan farklı olarak, daha Kıta Avrupalı olsa da, Menger’in vukufları, -Marshall ve Pareto gibi bu objektivist hataya birkaç geri dönüşçüye karşı- 1930’lara kadar gelişmeye devam eden evrimci bir geleneğe dahil edilebilir. 1930’lar, Avusturya-Kıta Avrupası-Klâsik birleşiminin, mikroiktisadın matematik ve tam rekabetçe hüküm altına alınması ve parasal teorinin ise Keynesyen makroiktisat tarafından topyekûn devrilmesi suretiyle, parçalanışını gördü. Yöntemi ve felsefesi kendilerine bu sapmalara karşı direnme ve iktisadî teorinin 1930 öncesi gelişimine devam etme vasfı kazandıran iktisatçılar Avusturyacı geleneğe en yakın olanlardı. Bu anlamda, Avusturya Okulu’nu farklılaştıran şey, ana akımın matematiksel mikroiktisat ve Keysenyen makroiktisada yönelik düşüşü idi.

William Harold Hutt’un akademik kariyerinin ilk aşamalarında kendisini içinde bulunduğu dünya budur, fakat onun Avusturya Okulu ile bağlantısını anlamak gelişim yıllarına daha detaylı bir bakışı gerektirir. İşçi sınıfı ailesinde doğan Hutt

¹ Randall G. Holcombe’un editörlüğünü yaptığı ve yakında Liberte Yayınları tarafından Türkçe çevirisi yayınlanacak olan *Great Austrian Economists* isimli kitabın 13. bölümüdür. Metnin orijinali için bkz. <http://mises.org/books/15great.pdf>

1924'de London School of Economics'den (LSE) Bachelor of Commerce (Ticarî Bilimler Fakültesi) derecesi kazandı. Uygun bir surette bazı hocaların tesirinde kaldı: iktisat tarihinde Lilian Knowles, hukukta H. C. Gutteridge, para ve finansta T. E. Gregory ve Herbert Foxwell ile Edwin Cannan.² Hutt kendisine temel iktisadi ve daha sonra Foxwell'in emekliliği ardından parayı öğreten Cannan'ı "LSE'deki ilk üç yılım boyunca kendisine maruz kaldığım önde gelen tesir... dikkate değer surette âkil ve bağımsız bir düşünür" olarak vasıflandırdı.³

1924'den 1928'e kadar, Hutt, bir hayli saygı duyduğu yayıncı Sör Ernest Benn için çalıştı. Benn, Hutt'un 1925'te yayınlanan ilk makalesi "The Factory System of the Early Nineteenth Century"’den (Erken On Dokuzuncu Yüzyılın Fabrika Sistemi) öyle etkilenmişti ki, onu Individualist Bookshop, Ltd'nin yönetimine yükseltti. Fakat, Hutt LSE'de gayriresmî olarak ders almaya devam etti, ve üniversite günlerinden arkadaşı Arnold Plant Cape Town Üniversitesi'nde Kıdemli Okutmanlık hakkında bilgi verdiğinde, Hutt başvuru yaptı. Benn ve Profesör Cannan'ın güçlü desteği ile görevi kazandı, ve 1928 Mart'ında Güney Afrika'ya ulaştı. (Witwatersrand'taki geçici bir görev için yola çıkan, John R. Hicks aynı gemide idi.) İki yıl sonra, Plant LSE'de bir profesörlük kazandı, ve Hutt Ticaret Kürsüsü'ne atandı. (Bu kürsü daha sonra Ticaret Fakültesi Dekanlığı'na dönüşecekti).

Bu arka plan Hutt'un iktisada yaklaşımına dâir çok şey sunar. Ne doğumu ne de ikametiyile Avusturyalı olduğundan, Mises'in Viyana'daki özel seminerlerine (privatseminars) dair hiçbir şey bilemezdi. Görünüşe göre Almanca okumadı, ve Mises'in *The Theory of Money and Credit*'i (Para ve Kredi Teorisi) 1934'e kadar tercüme edilmemişti. Hutt ve Hayek çağdaşlar, aslında tamı tamına aynı yaşlardılar, ama ülke, kültür ve dilde farklıydılar, ve Hayek'in ilk eserleri, Hutt'un "Fabrika Sistemi"ne yakın tarihlerde olsa da, yıllar sonrasına kadar İngilizce konuşan dünyada yaygın şekilde bilinir değildi. İnsan Hutt'un LSE'de Menger ve Böhm-Bawerk'e dâir bir şey öğrenmiş olacağını ümit edebilir, fakat güçlü bir Jevons ve Marshall tesiri (özellikle de Foxwell vasıtasıyla) çok daha muhtemeldi, ve Hayek 1930'da keşfetmişti ki, Böhm-Bawerk LSE'de pek de iyi bilinir değildi.

Kısacası, 1930'ların ilk dönemlerine kadar, *The Theory of Money and Credit* çevrildiği ve Hayek LSE'deki telaşlı faaliyetine başladığında, Hutt bizim günümüzde Avusturya Okulu ile özdeşleştirdiğimiz eserlere yönelik mühim bir keşif yapmamıştı. Gerçi, bu vakte kadar, Hutt Ticaret Fakültesi Başkanı olarak ağır sorumluluklarla Cape Town'da idi. İlk makalesinin bile fikir verdiği gibi, dâima yaratıcı ve bağımsız bir bilgin idi, fakat 1920'lerin ilk yılları ile ortalarında LSE'deki eğitimi niçin daha sonra kendisini bir klâsik iktisatçı olarak tanımladığını açıklamaya yardım eder.

² Bkz. Edwin Cannan, *The Paper Pound of 1797-1821* (Londra: King, 1921); ve idem, *A History of the Theories of Production and Distribution in English Political Economy from 1776 to 1848* (Londra: Percival, 1917). Ayrıca Alan Ebenstein, *Collected Works of Edwin Cannan*, 8 cilt (Londra: Routledge/Thoemmes Press, 1999).

³ W. H. Hutt, yayınlanmamış hatıralar, ca. 1984, s. 39.

Her ne kadar, Hutt ve Keynesyen Devrim’in Arthur Marget ve Henry Hazlitt dahil diğer münekkitleri, kendi eserlerini klâsik geleneğin içinde saymış olsalar da, devrimin 1940’lar ve 1950’ler boyunca gördüğü şaşkıncı rağbet iktisatçıların önceki döneme ait parasal teoriye dâir hafızalarını geri plana ittikçe, Hutt ve Hazlitt (Marget II. Dünya Savaşı’ndan sonra akademik iktisadı terk etmiş ve 1962’de ölmüştü) gittikçe artarak kendilerini Keynesyen öncesi parasal teoriyi en sağlam ve tutarlı şekilde ayakta tutan okul ile perspektif paylaşıyor buldular: Avusturya İktisat Okulu. İkisi de, Keynesyenizme karşı bir dereceye kadar onun yöntemini paylaşan bir tepki olan, Chicago Okulu’nun toplamcı, pozitivist yöntemince pek cezbedilmediler. Hutt Avusturyacıları, anlaşılır şekilde kendisiyle özdeşleştirilmeyi tercih ettiği, klâsik geleneğin hakikî varisleri olarak mütalaa etti.

“The Factory System of the Early Nineteenth Century” *Economica*’da yayınlandı (1926), ve Hayek onu *Capitalism and Historians*’a (Kapitalizm ve Tarihçiler -1954) eklediğinde çok daha bilinir hâle geldi. Hutt’ın kariyer değişimi ve Cape Town’da tatmin edici bir işletme ders programını şekillendirme görevleri beş yıllık bir fasılayı açıklar, fakat onun akademik iktisada dair yayın yapmaya dönüşü büyük bir bomba idi: *The Theory of Collective Bargaining*⁴ (Kollektif Pazarlık Teorisi). Belki de, kısmen babasının orta gelirli usta bir matbaacı olması nedeniyle, emeğin ücretlerini ve istihdamını kavramak amacıyla iktisadî teorinin kullanımı Hutt’un ömür boyu süren öncelikli ilgilerinden birisiydi. Bu kısa kitap -1975 ve 1980’de ilâvelerle tekrar yayınlanmış ama 1930 metni değişmemiştir- emeğin “nispeten daha zayıf bir durumda” olduğu ve emek piyasasının doğası gereği, ücret oranını “belirsiz” bırakan, iki taraflı (bilateral) tekellerden birisi olduğu şeklindeki hâkim inançları tartıştı. Adam Smith’den günümüze Britanyalı ve Amerikalı iktisatçılardan iktibaslarla eserini çekici kılan Hutt, diğer iktisatçıların klâsik geleneğe dâir görüşlerini düzeltmeye, klâsik geleneğe katkıda bulunmaya, ve hükümetlerin emek politikaları üstüne uygulanabilir tavsiye sunmaya çalıştı. Hutt kitabı yaygın olarak dağıttığı halde, mesajı politik bakımlardan güçlü doktrinlerle uyumsuzdu, ve çoğunlukla göz ardı edildi.

Bu konuya 1973’de *The Strike-Threat System* (Grev Tehdidi Düzeni) ile geri döndüğünde, emek sendikaları ve sendika yanlısı mevzuatın fakirleştirici tesirine dâir Hutt’un daha kapsamlı tahlili Avusturyalı bilim adamlığının, 1930’larda mevcut olmayan, kırk yılını kaynak olarak kullanabilirdi.⁵ Bu kırk yıl ona sendikaların, sermayenin değil, kendileri dışındaki emeğin zararına kazandığı ve bu aktarımın toplam üretimi azalttığı argümanını güçlendirme imkânı verdi. Kitap Böhm-Bawerk, Mises ve Hayek’e çok sayıda atıf yapar. Hutt 1930 ve 1970’ler arasındaki önemli gelişmeyi, Avusturya Okulu’nun belirli planlar dahilindeki ser-

⁴ W. H. Hutt, *The Theory of Collective Bargaining* (Londra: P. S. King, 1930).

⁵ W. H. Hutt, *The Strike-Threat System: The Economic Consequences of Collective Bargaining* (New Rochelle, N.Y.: Arlington House, 1973). Bu kitabı değerlendirmesi istendiğinde, Ludwig von Mises “Profesör Hutt’un çağımızın göze çarpan iktisatçıları arasındaki mertebesi yetkin bir münekkit tarafından itiraz edilemezdir” demişti.

maye malları ve iş gücü yetenekleri arasındaki tamamlayıcılıklara odaklanışına atfedilebilir bir vukuf olan, “günümüzde varlık mevcudunun *terkibi* ve özümse- nen tamamlayıcı bilgi ve yetenekler mevcudunun *terkibine* yaptığı vurgu” ile özdeşleştirdi.⁶

Hutt’un -emek sendikaları dahil ama onlarla sınırlı olmayan- güçlü grupların, genel fakirleşmeye karşın, politik süreci özel kazanç için kullanma amaçlı yetisi- ni kavrayışı, onu iktisattaki üç en önemli ilgisinin, günümüzde kamu tercihi ola- rak bilinen, ikincisine yönlendirdi. İlk Güney Afrika makalesi -ve iktisat üzerine ikinci makalesi- 1933 tarihli “Economic Aspects of the Report of the Poor White Commission”du (Fakir Beyazlar Kurulu Raporunun İktisadî Veçheleri). (Güney Af- rika sosyopolitik düzeni üzerine en iyi bilinen eseri *The Economics of the Color Bar* [Renk Engelinin İktisadı] ırk ayrımını [apartheid] beyaz iş gücü sendikalarının bir aracı olarak teşhis etti. Sendikalar bu araç sayesinde beyaz olmayan emekçileri kendileriyle rekabet etmekten alıkoymak amacıyla hükümet gücünün yardımını temin ettiler).⁷ Sonraki birkaç yılı, özellikle dekanlığı göz önüne alındığında, re- kabet ve tekel, yağmacı (predatory) fiyatlama ve ekonomik mevzuat üstüne dokuz makale ile verimliydi.⁸

Fakat onun bir hayli övgü kazanan kitabı ikincisiydi. *Economists and the Public* (İktisatçılar ve Halk) Keynes’in *Genel Teori*’siyle aynı yılda yayınlandı, ve pek çok iktisatçı Hutt’un dikkatli eserinin daha fazla ilgi kazanabilmiş olmasını diler- di.⁹ Hutt’un 1965’deki emekliliğinin ardından, onu Virginia Üniversitesi’ne geti- ren, Kamu Tercihi’ne dâir kendi eseriyle Nobel ödüllü James Buchanan, bu kitabı “Hutt’ın en iyi eserlerinden birisi” olarak adlandırdı, ve Arthur Seldon sadece Keynesyenizm hakkındaki ilgisinin Hutt’u bir kamu tercihi öncüsü olarak kabul edilmekten alıkoymadığını yazdı. Hutt bu kitabı yine Britanya klâsik geleneğine bir katkı olarak değerlendirdi, ve içine çok sayıda referans ekledi. Özellikle, fay- dacılığını kendisine hitap eder bulduğu, John Stuart Mill’e atıf yapmıştı. Eserin başlıca konusu iktisatçıların halka en iyi, uzun vadeli bir bakış açısını kazanarak, servet yaratıcı rekabetçi piyasayı geliştiren politikalara odaklanarak, ve bu poli- tikaların o an için tatbik edilebilir olup olmadıklarını göz ardı ederek hizmet et- tikleriydi. (Bunu *Politically Impossible...?*da [Politik Bakımdan İmkânsız mı...?] tek-

⁶ W. H. Hutt, *The Theory of Collective Bargaining, 1930-1975* (San Francisco: Cato Institute, 1980), s. xviii.

⁷ W. H. Hutt, *The Economics of the Color Bar* (Londra: Andre Deutsch for the Institute of Economic Affairs, 1964).

⁸ Hutt’un bu konulardaki yayınlanmış makaleleri şunlardır; “Significance of State Interference With Interest Rates,” *South African Journal of Economics* 1 (Eylül 1933): 365-68; “Economic Aspects of the Report of the Poor White Commission,” *South African Journal of Economics* 1 (Eylül 1933): 281-90; “Economic Method and the Concept of Competition,” *South African Journal of Economics* 2 (Mart 1934): 1-23; “Co-ordination and the Size of Firm,” *South African Journal of Economics* 2 (Aralık 1934): 383-402; “The Nature of Aggressive Selling,” *Economica* 2 (Ağustos 1935): 298-320; “Logical Issues in the Study of Industrial Legislation,” *South African Journal of Economics* 3 (Mart 1935): 26-42; “Natural and Contrived Scarcities,” *South African Journal of Economics* 3 (Eylül 1935): 345-53; “Discriminating Monopoly and the Consumer,” *Economic Journal* 46 (Mart 1936): 61-79; “The Price Mechanism and Economic Immobility,” *South African Journal of Economics* 4 (Eylül 1936): 319-30.

⁹ Hutt, *Economists and the Public* (Londra: Jonathan Cape, 1936).

rar etti.)¹⁰ Politik bakımdan mümkünlüğe dâir kaygının iktisatçıları, kaçınılmaz surette, özel çıkarlara toplumun zararı pahasına hizmet eden, politik bakımdan çekici siyasaların savunuculuğuna sürüklemesinden endişe etti. Belki de, Büyük Buhran süresince böyle bir nasihat için ihtiyacı hissetti, ama Keynes'in eseri, Hutt'un kendisine karşı uyarıda bulunduğu, tamamen tahripkâr ama politik bakımdan dayanılmaz çekici olan kısa vadeli bakış açısını ilerletti. Bu hissiyat, Hutt tarafından, kitaba son anda eklenen bir paragrafa sıkıştırılmak suretiyle onaylandığı sırada açığa çıkmıştı. Keynes'in kitabı politika ve eğitimi on yıllarca şekillendirdi; Hutt'un kitabının ise kütüphane raflarında tozunun alınması gereklidir. Avusturyacı iktisadı tanıyan hiç kimse, şayet bu ikisinin kaderleri yer değiştirilmiş olsaydı, hepimizin daha gönemli ve kabiliyetli olabileceğimizi tartışmaz.

Bazı okuyucular Hutt'un tavsiyelerinin tamamını benimsemeyecektir. Onun faydacı felsefesi, Mises ve Hazlitt örneklerinin gösterdiği gibi, haddi zatında reddedilebilir değildir, ve insanlığın en iyi, esnek ücretler ve fiyatlara sahip, rekabetçi kurumlarca hizmet gördüğü şeklindeki kanaati onu yalnızca hükümet baskısına değil ayrıca "iktisadî zorlama ve özel tekel"e de karşı çıkmaya yöneltti. 1934 kadar erken tarihli bir "saldırgan satış" (yağmacı fiyatlama) makalesi ile en azından 1977 gibi geç bir tarihe kadar, Hutt, piyasanın "doğal kıtlıklar"a hitap etme yeteneğini engelleyen antisosyal "yapay kıtlıklar"ı ve fakirleşmeyi doğurduğu için, ister emekçiler arasında ister üreticiler arasında olsun, özel danışıklı dövüşe karşı güçlü bir antitröst uygulamayı savundu. (Bu ifadeler bir 1935 makalesinin başlığıdır).¹¹ İşadamlarını feodal soyluluk ile özdeşleştiren iktisadî bakımdan cahillere karşı değerli fakat temeli itibariyle yanlış yönlendirici bir cevap olan "tüketicilerin hâkimiyeti" terimini icat etti¹²: Rothbard'ın 1962'de karşılık verdiği gibi, sadece "bireysel" hâkimiyet vardır.¹³

1939 yılı, mevcut işsizlik, Büyük Buhran analizleri ve Keynes'in *Genel Teori*'sinde algılanan bir boşluk tarafından harekete geçirilen, parlak ve yaratıcı bir eseri, Hutt'un *The Theory of Idle Resources*'unun (Kullanılmayan Kaynaklar Teorisi) yayınlanışını gördü.¹⁴ Bu eser, 1977'de Hutt'un kapsamlı eklemeleriyle tekrar yayınlandı. Bir yarım yüzyılın sonrasında, okumalarının ödülü olarak, kitabının başlıca iddiası, birisinin bir kaynağın -en iyi iktisadî işlevini ifa edemeyişi anlamında- "işsiz" olduğu sonucuna, yalnızca ona bakarak, varamayacağı idi. İnsan, görünüşte kullanılmayan kaynağın bağlı olduğu ekonomik işlevi fark etmek için, nedensel iktisadî süreci incelemelidir; bazen "işsizlik" kaynağın en iyi kullanımıdır. İş aramak, resmî olarak işsizlik diye değerlendirilir, (bununla birlikte, Hutt tarafından kesinlikle böyle değerlendirilmez), fakat çoğunlukla, özel yeteneklere sahip bir çalışan için, derhal elde edilebilir bir hamburger hazırlama işinden daha verimli bir

¹⁰ Hutt, *Politically Impossible...?* (Londra: Institute of Economic Affairs, 1971).

¹¹ Karş. Hutt, "The Nature of Aggressive Selling," ss. 298-320, ve idem, "Natural and Contrived Scarcities," ss. 345-53.

¹² Bkz. W. H. Hutt, "The Concept of Consumers' Sovereignty," *Economic Journal* 50 (Mart 1940): 66-77.

¹³ Murray N. Rothbard, *Man, Economy, and State* (auburn, Ala.: Ludwig von Mises Institute, [1962], ss. 561-63.

¹⁴ W. H. Hutt, *The Theory of Idle Resources: A Study in Definition* (Indianapolis, Ind.: Liberty Press, [1939] 1977).

faaliyettir, ve geçici olması beklenen talepteki değişimler bir makine ya da bir fabrikanın görünüşte işsizliğini, başka geçici kullanımlara maliyetli dönüştürmeden daha verimli bir “kullanım” olan, yalnızca bir “sahte işsizlik” hâline getirebilir.

Idle Resources'da, Hutt, yalnızca “doğal” kısıtlılara sahip ve “sunî” kısıtlıkları içermeyen bir serbest piyasa tahayyül ederek, hem hükümet hem de özel cebir kullanımına dâir tenkidine devam etti. Özel baskı emek sendikaları ve üretici kartellerinin ikisinin de hizmet sınırlandırıcı uygulamalarından oluşur, ve bu uygulamalar politikanın -yalnızca onları var eden faaliyetleri önleyerek olsa da- hitap edebildiği ve etmesi gereken işsizlik şekillerini doğurdu. Hutt tekrar ve tekrar, Keynes ve takipçilerince savunulan kamu projeleri ve enflasyonist politikaların, kaynakları en çabuk kısıtlanmamış piyasada bulabilecekleri verimli kullanımlardan başka yönlere saptıracağı uyarısında bulundu. Bu politikalar, ister en iyi şekilde kanun vasıtası ile nedenlerinin kökten halledilebileceği cebrî işsizliğe bir karşılık olsun, ister arızî işsizlik gibi verimli “sahte işsizliği” fark etmekteki yüzeysel bir başarısızlıktan doğsun, bu uyarı geçerliydi. Hayek ve Mises ile paylaştığı bu konuyu hayatı boyunca gayretle akılda tuttu.

1950'lerin ortaları itibariyle, Hutt bir çok farklı iktisadî konu üstüne yaklaşık üç düzine makale yayınlamıştı. 1943 tarihli kitabı *Plan for Reconstruction* (Savaş Sonrası Kalkınma Planı) James Buchanan tarafından methedilmektedir, ve 1954 tarihli Mises'e bir *festschrift*'e katkısı “The Yield from Money Held” (Para Portföyünden Kazanç) George Selgin gibi seçkin para teorisyenlerince övülmektedir.¹⁵ (Bu, Hutt'un üç iktisadî ilgi alanından üçüncüsü, para teorisi üstüne ilk önemli eseri idi.) Bu sırada, tabii ki erken dönem çalışmaları Avusturyacı teoriyle tutarlı olsa da, Mises ve Hayek'in Hutt'un düşüncesindeki tesiri fark edilir hâle gelmişti. 1955'de Foundation for Economic Education (İktisadî Eğitim Vakfı) Hutt'ı Birleşik Devletler'e ilk seyahatine, bir Pennsylvania seminerine davet etti. Hutt, gazeteci George Schwartz ve Ludwig von Mises üç konuşmacıydılar, ve buradaki tartışmaya, muhtemelen en çok bilinen kitabı *Keynesianism -Retrospect and Prospect*'i¹⁶ (Keynesyenizm -Geçmiş ve Geleceğe Bakış) yazmak için, saik tesiri atfeder. Onun Mises'e dâir kişisel hatırlayışı ilginçtir:

Mises uzun yıllardır, makaleler ve kitaplardaki tesirli katkıları ile, onunla ilk karşılaşmam öncesinden bana esin veriyordu, fakat 1955'e kadar onu ilk kez yüz yüze selamlamış değildim. Fiziksel olarak beklediğimden daha ufak idi, ama onun gerçekten harikulade kişiliği hemen dikkatimi cezbe etmişti, onun serbest bir piyasa ve serbest piyasanın kendisine dayandığı kurumlara yönelik derin duygusal bağlılığına yaratılan bir çekicilik ve direniş. Konuşmaları tıpkı yazıları gibi süsüz idi, her ne kadar şifahi ifadeleri hiçbir şekilde teklifsiz, doğal bir mizah duygusundan yoksun olmasa da. İlişkilerimizin sıcaklığı onun ölümüne kadar sürmüştü. Fakat 1955'deki konuşmaları, benim sonraki eserimi etkileyen, güçlü bir ilham idi.¹⁷

¹⁵ W. H. Hutt, *Plan for Reconstruction* (Londra: Kegan Paul, 1943); idem, “The Yield from Money Held” *On Freedom and Free Enterprise in Honor of Ludwig von Mises* içinde, ed. Mary Shennholz, (Princeton, N. J.: Van Nostrand, 1956).

¹⁶ W. H. Hutt, *Keynesianism -Retrospect and Prospect: A Critical Restatement of Basic Economic Principles* (Chicago: Henry Regnery, 1963).

¹⁷ Hutt, “Memoirs,” s. 93. Hutt'un Mont Pelerin Cemiyeti'nin kuruluşuna (1947) dahil olması ve ikinci ve sonraki genel toplantılarının pek çoğuna katılması nedeniyle, Mises ile 1955'e kadar tanışmamış olması şaşırtıcıdır.

Hemen hemen kaçınılmaz surette, Hutt'un dikkati Keynes'e geri döndü. 1899'da doğan diğer iki ekonomist Hayek ve Marget verimli otuzlarının çoğunu iktisat mesleğindeki Keynes öncesi makuliyeti onarma çabalarına adanmışlardı. İkisi de en ufak bir kısa vade başarısına ulaşamadı, ve her biri başka konulara yöneldi. Birkaç yıl yaşlı olan Hazlitt, öyle görünüyor ki, Hutt ile aynı baskıları hissetti; hemen hemen aynı zamanda, Hazlitt *The Failure of the "New Economics"* ini ("Yeni İktisadın" Başarısızlığı) yayınladı.¹⁸ Hutt'un *Keynesianism*'i ile Hazlitt'in *Failure*'i üslup bakımından hayli farklıdır, fakat ikisi de, (hemen hemen evrensel olarak göz ardı edilen Marget'in [1938 ve 1942 tarihli] iki ciltlik *The Theory of Prices*'i ile birlikte), Keynes'in *Genel Teori*'sinde "doğru olanın yeni olmadığı ve yeni olanın doğru olmadığı" şeklindeki gözlemi paylaştılar.

Keynesyen politika ve akademik tesirin zirvesinde yayınlanan, ve bir dereceye kadar Hutt'un mizacına ait terminoloji tarafından engellenen, dört yüz elli sayfa-lık *Keynesianism* meslek üstünde farkedilir bir tesire sahip olmadı. Her ne kadar, Önsöz Ludwig Lachmann'a değerli tartışmaları için, ve Mises ve Marget'e "cesur ve bağımsız eserleri" için teşekkür etse de, kitap Mises'e birkaç ve hatta Hayek'e daha da az atıf ihtiva eder. Bununla birlikte, günümüzün Avusturyacı geleneğinde çalışan genç iktisatçıları kitabı bir hayli keyifli bulacaklardır. (*The Keynesian Episode*¹⁹ [Keynesyen Dönem] onun güncellenmiş ve Amerika için hazırlanmış ikinci baskısı olarak dikkate alınmalıdır). "Temel İktisadî İlkelerin Eleştirel Bir Yeniden İfadesi" alt başlığını taşıyan bu kitap, Keynesyen doktrini ve çekiciliğini tarif eder, daha sonra piyasa fiyatlarının koordine edici rolü ile para, gelir, tasarruf ve tüketimin niteliklerini tahlil eder. Hutt daha sonra "çarpan," "hızlandırıcı" ve fâizin likidite tercihi teorisi gibi standart Keynesyen araçları özellikle hedefe alır.

Tekrar, Hutt, Avusturyacıların seve seve kendilerinin bir eseri gibi olduğunu iddia edecekleri, ama kendisinin baştan sona klâsik bir nitelikte değerlendirdiği fevkalâde bir eser üretti. Keynes kendi eserinin temelini Say'ın Kanunu'nu çürütmesi olarak düşündü. Bu kanun için "arz kendi talebini yaratır" ifadesini icat etmişti; Hutt'un *Keynesianism*'inin merkezî konusu Say'ın idrak kabiliyetinin geçerliliği ve uygunluğunun tekrar iddia edilmesiydi. Daha sonra, kışkırtıcı kısa incelemesi *A Rehabilitation of Say's Law* (Say Kanunu'nun Bir İfade-i İtibarı) ile tamamen bu konuya odaklandı.²⁰ Bu vakte kadar, Say Kanunu'nun kullanım şekillerini cesaretle savunan Clower, Leijonhufvud ve Yeager'in eserlerini bulmuş olmaktan memnuniyet duymuştu.²¹

Keynesianism'in içeriği, Hutt ile âşina olmayan birisinin Mises ya da Hayek'ten öğrenebileceği bir şeydi, ama Hutt bu içeriği doğrudan Say'dan geliştirmiş gö-

¹⁸ Henry Hazlitt, *The Failure of the "New Economics": An Analysis of the Keynesian Fallacies* (New Rochelle, N. Y.: Arlington House, 1959).

¹⁹ W. H. Hutt, *The Keynesian Episode: A Reassessment* (Indianapolis, Ind.: Liberty Press, 1979).

²⁰ W. H. Hutt, *A Rehabilitation of Say's Law* (Athens: Ohio University Press, 1974).

²¹ A.g.e., s. 48.

rünmektedir: buhranlar ve işsizlik, herhangi bir sözde toplam talep yetersizliğinden değil, yanlış fiyatlamadan sonuçlanır. Hutt, Keynes'in toplam kavramlar yapısını öyle karmaşık buldu ki, bu yapının "bu kavramlara dâir konuşmaya ilâveten belirli konuların algısını da engellediği"ni ifade etti,²² ve, bu kavramlar ve lisan ile ayakları bağlanmış olmalarına karşın geçerli vukufklar üreten, 1970'ler ve 1980'lerin parlak genç makroiktisatçıları için büyük hayranlığını açıkça dile getirdi. Keynes'in teorisini, fiyat intibakını engelleyen kurumları ele almayı reddeden ve bunun yerine para ve maliye politikası kullanımını savunan bir teori, iktidarın en temel politik gayesi için bir mazur gösterme olarak değerlendirdi. Hutt işaret etti ki, mikroekonomik sorunları çözmek için makroekonomik politika kullanımı, kaynakları engellenmemiş bir piyasanın doğurabileceğinden başka kullanımlara saptırarak, kaçınılmaz şekilde sorunun üstünü örter ve sorunu şiddetlendirir. "İşsizliği" ölçemeyeceğini 1939'da not ettiği, ölçülebilir istatistik ile her ne yaparsa yapsınlar, bu politikalar fakirleştiricidir. 1970'ler itibariyle iktisat mesleğinin (Leland Yeager'in, daha üstün tanımlayıcı doğrulukla "Keynesyen sapma" diye adlandırdığı²³) "Keynesyen Dönem"den çıkışını, ve Keynesyen öncesi yöntem ve gerçeklere geri dönüşünü iyimser şekilde sezdi.

Hutt Mont Pelerin Cemiyeti'nin şevkli bir üyesi idi ve toplantılarından gayet keyif alıyordu. Hayek İktisat Nobel Anma Ödülü'nü kazandığında heyecan duymuştu, ve hayatının son yıllarında pek çok Avusturyacı ve liberteryen konferanslara katılmıştı. Daha genç bir çok Avusturyacı onu hoş ve nazik bir adam, entellektüel olarak keskin ve hürriyete adanmış birisi olarak hatırlar. Onun çalışmalarıyla âşına olmayanlar kendilerini bekleyen gerçek bir tehlikeye sahipler. Başlıca eserleri arasından, önce *Keynesianism ve Idle Resources* ile, sonra *Collective Bargaining ve Strike-Threat* ve nihayetinde *Economists* ile okumaya başladım. İnsan, şayet farklı bir meslekî yol seçmiş olsaydı, onun iktisat üstüne tesirinin ne kadar daha fazla olabileceğini merak edebilir. Her şeye rağmen, Avusturyacı geleneğin heyecanlandırıcı yeniden keşfi, ekonomistlerin William Harold Hutt'un eserlerini daha yaygınca tanıdığı ve bu eserlerin kıymetini bildiği günleri önceden haber veriyor.

Seçilen Okumalar

Hutt, William Harold. 1980. *The Theory of Collective Bargaining 1930-1975*. San Francisco: Cato Institute.

—. 1979. *The Keynesian Episode: A Reassessment*. Indianapolis, Ind.: Liberty Press.

—. [1939] 1977. *The Theory of Idle Resources: A Study in Definition*. Indianapolis, Ind.: Liberty Press.

²² W. H. Hutt, *Keynesianism -Retrospect and Prospect*, s. ix.

²³ Leland B. Yeager, "The Keynesian Diversion," *Western Economic Journal* 11, no. 2 (Haziran 1973): 150-63.

- 1974. *A Rehabilitation of Say's Law*. Athens: Ohio University Press.
- 1973. *The Strike-Threat System: The Economic Consequences of Collective Bargaining*. New Rochelle, N.Y.: Arlington House.
- 1963. *Keynesianism -Retrospect and Prospect: A Critical Restatement of Basic Economic Principles*. Chicago: Henry Regnery.
- 1936. *Economists and the Public*. Londra: Jonathan Cape.
- 1930. *The Theory of Collective Bargaining*. Londra: P. S. King.